

De asemenea, înființarea în anul 1980 a Centrului de perfecționare a pregătirii cadrelor din sistemul Arhivelor Statului reprezintă o nouă dovadă a atenției și grijii ce se acordă în ceea ce privește creșterea calității și eficienței activității de pregătire profesională și a gradului de specializare a oamenilor muncii. Raportată la cerințele muncii arhiviste, aceasta a însemnat crearea condițiilor pentru perfecționarea specialiștilor în paleografiile română, slavă, latină, turcă, greacă, maghiară, germană precum și în celelalte științe speciale ale istoriei.

În ansamblul eforturilor constructive de esență transformatoare și civilizatoare, în epoca marcată de eminenta personalitate a secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, filialele județene ale Arhivelor Statului au beneficiat de realizarea unor construcții de sedii noi, asigurându-li-se totodată condiții moderne și adecvate de conservare și restaurare, protejare și securitate a fondurilor și colecțiilor arhiviste. Dintre noile localuri de arhive devenite așezăminte culturale de prestigiu, amintim pe cele construite în municipiile: Alba Iulia (1981), Arad (1971), Bistrița (1981), Buzău (1972), Cluj-Napoca (1966), Craiova (1972), Drobeta Turnu-Severin (1981), Galați (1979), Iași (1976), Miercurea-Ciuc (1973), Piatra Neamț (1974), Ploiești (1970), Slatina (1974), Slobozia (1982), Tg. Jiu (1982), Tg. Mureș (1978), Timișoara (1974), Vaslui (1979), Rm. Vilcea (1982), Zalău (1981).

Rememorînd succint drumul parcurs de Arhivele Statului și de știința arhivistică românească în anii scurși de la Congresul al IX-lea al P.C.R. avem conștiința limpede că toate realizările obținute, toate succesele noastre sînt nemijlocit legate de conducerea de către partid, de îndrumările și orientările pe care personal tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a asigurat în permanență.

Eforturile și biruințele arhiviștilor, istoricilor, integrate în cele generale ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism se zămislesc din puterea exemplului strălucitor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul care în anii tinereții și-a pus viața și munca în slujba intereselor vitale ale poporului, patriotul înflăcărat, revoluționarul dîrz, neînfricat, clarvăzător, eminentul conducător politic a cărui prezență în fruntea partidului și statului cheazășuiește progresul și prosperitatea poporului român, independența și suveranitatea patriei socialiste.

Omagierea a 50 de ani de activitate revoluționară a președintelui Nicolae Ceaușescu și aniversarea zilei sale de naștere constituie un imbold pentru ca, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, să facem totul pentru a pune în mintea și inima fiecărui cetățean acele fapte strălucite ale înaintașilor, pentru a transforma patrimoniul arhivistic național dintr-un argument al trecutului într-un argument al permanenței și al devenirii noastre de mîine.

Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind istoria patriei

ION ARDELEANU

Opera istorică a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie o contribuție de o inestimabilă valoare la dezvoltarea științelor social-politice, la îmbogățirea creatoare a gândirii și practicii luptei revoluționare. Lucrările teoretice ale secretarului

general al partidului, prin spiritul revoluționar, novator, prin abordarea originală a unei sfere ample de probleme de principială însemnătate, au determinat o cotitură cu profunde semnificații în teoria și practica științelor istorice.

După Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român din iulie 1965 — moment crucial în toate domeniile vieții noastre politice, economice, spirituale — ca urmare a indicațiilor metodologice, a tezelor și aprecierilor noi formulate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, cercetările istorice, dar mai ales gândirea istorică românească au cunoscut un avânt creator, o etapă superioară atît din punct de vedere al problematicii abordate, în sensul orientării sale spre coordonatele esențiale al istoriei poporului român, cit și din punct de vedere calitativ, al descoperirii sensurilor adevărate ale trecutului. „Valoarea unei istorii cu adevărat științifice — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă, constituind astfel o oglindă a conștiinței de sine a poporului, a claselor, înmănunchind experiența de viață și luptă a maseilor și a conducătorilor“.

Scrierile secretarului general al partidului se remarcă prin dinamism și cutezanță revoluționară, prin claritate și forță de convingere.

Cutezanța gândirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, spiritul său creator, profunzimea în pătrunderea celor mai complexe probleme, plecînd de la legitățile generale aplicate la realitățile României, au dat noi și reputeate contribuții la îmbogățirea patrimoniului politic și spiritual național și universal. Această gândire, nutrită de la istorie și generatoare de istorie, se proiectează rodnic asupra a ceea ce am fost, sintem și vom fi ca popor, ca națiune. Cu strălucita sa viziune asupra cursului vremurilor, semnificînd dezvoltarea creatoare a tezaurului materialismului dialectic și istoric, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aplecat asupra istoriei noastre, i-a deslușit permanențele, i-a detașat și i-a valorificat marile sensuri, conferînd înalte dimensiuni relației dialectice de nedespărțit trecut-prezent-viitor. Secretarul general al partidului a înțeles minunat dragostea, simțămintele oamenilor pentru istorie, datorită faptului că în această dintii carte a nației se regăesc, prin ea își fundamentează drepturile, în ea își află temeiurile înțelegerii prezentului și ale prefigurării viitorului.

Gîndirea istorică a tovarășului Nicolae Ceaușescu se pătrunde în întreaga sa substanță de principiul interpretării și evaluării procesului istoric ca rezultat complexă, firească, a evoluției societății românești în ansamblul său, în care se înglobează toate forțele sociale și politice în raport cu problemele vitale aflate în fața poporului. Este un principiu de inestimabilă valoare teoretică și metodologică pentru cunoașterea devenirii noastre, de la care se deslușesc cu limpezime impunătoare trăsături și momente ale istoriei românești și prin care această istorie își dezvăluie culmile de măreție, iar știința istorică se așează pe fundamentul adevărului.

Știința istorică în concepția secretarului general al partidului are un considerabil rol educativ prin însuși caracterul său de instrument al cunoașterii umane. Studiul aprofundat al istoriei, expunerea ei științifică reprezintă prețioase posibilități de educare revoluționară a maselor largi și îndeosebi a tineretului. „Nu se poate vorbi de educația patriotică socialistă fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri“, releva tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982. Adîncirea dragostei față de interesele patriei înseamnă cunoașterea și prețuirea dimensiunilor realiste, obiective ale trecutului, a valorilor și tradițiilor progresiste ale înaintașilor, legarea acestora de realitatea nemijlocită pe care o trăim, de realizările istorice obținute în anii socialismului, de grija și răspunderea pentru viitorul comunist al patriei. Într-adevăr, oricine iubește prezentul și nădăjduiește în

viitor nu se poate să nu cunoască, să nu prețuiască istoria, acest prezent consumat, devenit prin nobilele fapte ale înaintașilor pildă vrednică de urmat. Istoria este nu numai oglinda adevărată a trecutului poporului nostru, mai îndepărtat ori mai apropiat, ci în ea se află sprijinul, bogăția de experiență și izvorul nesecat pentru noua devenire a patriei socialiste.

Ea este temelia solidă și certitudinea existenței și permanenței poporului român, reflectă puterea și capacitatea sa de rezistență, în ciuda tuturor vicisitudinilor vremurilor, valențele sale creatoare în domeniul vieții materiale și spirituale, situarea sa pe aceleași coordonate fundamentale ale evoluției societății omenеști.

Amplul bilanț făcut la Conferința Națională a Partidului în magistralul raport prezentat de secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, demonstrează succesele deosebite obținute în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al Partidului, stadiul actual al edificării socialismului.

Prin documentele adoptate, Conferința Națională se înscrie ca un eveniment de mare însemnătate în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate iar prin rezoluția adoptată a înscris pentru cercetarea și scrierea istoriei ca metodologie de interpretare a faptelor trecutului o concepție unică și unitară. Această concepție cu privire la studierea istoriei ca fenomen unic și unitar permite relevarea dezvoltării obiective a poporului român de-a lungul mileniilor, scrierea istoriei mișcării muncitorești și socialiste, a Partidului Comunist Român în contextul vieții economice și social-politice a țării, ca parte inseparabilă a istoriei generale naționale, în strînsă legătură cu activitatea celorlalte forțe revoluționare, democratice și progresiste, care au contribuit la dezvoltarea societății. În noua imagine în care este proiectată istoria patriei și a partidului, datorită gândirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra faptelor trecutului și prezentului, marile probleme ale istoriei noastre sînt definite și apreciate într-o viziune unitară, în concordanță cu adevărul obiectiv. Prin aceasta, istoria devine, tot mai mult, o bogată sursă de gîndire și înțelegere a fenomenelor economice și social-politice, dobîndește valențe majore în educația patriotică, revoluționară a maselor.

Dezvoltarea societății omenеști — a arătat în numeroase ocazii președintele Nicolae Ceaușescu — are un caracter legic, obiectiv, ea este rezultatul dezvoltării forțelor de producție, a relațiilor sociale, a luptei de clasă, împotriva stăpînirii străine, a luptei pentru apărarea ființei naționale, pentru dreptate și libertate socială. În toate orînduirile sociale care s-au succedat, au existat și s-au manifestat o serie de legități general-valabile pentru întreaga societate, care au contribuit la dezvoltarea și afirmarea conștiinței comune a popoarelor, a națiunilor la dezvoltarea generală a științei și culturii, a conștiinței umane. Numai prin cunoașterea istoriei pot fi înțelese legitățile generale ale dezvoltării societății umane, se pot forma convingerile revoluționare ale maselor în spiritul concepției materialismului dialectic și istoric. Prin ilustrarea acestor adevăruri, întreaga activitate politico-ideologică participă la înțelegerea de către toți oamenii muncii a mersului obiectiv al evenimentelor, a faptului că în desfășurarea procesului revoluționar, inclusiv în construcția socialistă, pot apărea și greutăți, insuccese și totodată contribuie la păstrarea permanentă a convingerii ferme în idealurile înalte ale socialismului și comunismului.

Faptele istorice atestă cu putere că, timp de milenii pe teritoriul patriei noastre s-au succedat toate orînduirile economico-sociale cunoscute de omenire. Istoria unică a poporului român trebuie să redea, în lumina materialismului dialectic și istoric, pe baza datelor, documentelor, a realității, viața, munca și lupta sa din cele mai vechi timpuri pînă în anii construcției socialismului.

Subliniind această teză de excepțională valoare teoretică și politică, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată : „Va trebui să avem o istorie unitară care să redea corespunzător fiecare etapă de dezvoltare economico-socială, fiecare perioadă istorică și luptele sociale, activitatea politică, să caracterizeze, în lumina adevărului bazat pe fapte și documente, atît rolul claselor sociale, al poporului, cît și al diferiților conducători ai statului și personalității politice, științifice, culturale“. În conformitate cu această concepție, „istoria poporului român va trebui să cuprindă și istoria mișcării muncitorești, a Partidului Muncitoresc Social-Democrat, precum și a Partidului Comunist Român“.

Istoria milenară a poporului român a înscris cu litere de aur numeroase adevăruri cu caracter de permanență, între care, atît ca prioritate, cît și ca însemnătate, se situează legătura indestructibilă cu locurile străbune, înrădăcinarea organică în glia strămoșească, persistența, fără clintire, în ciuda furtunilor și greutăților timpului, a oamenilor acestui pămînt. Asemenea legături trainice dintre oameni și locuri, dintre locuri și oameni, explică dirigența și eroismul cu care poporul român și strămoșii săi, geto-dacii și daco-romanii, și-au apărât pămîntul strămoșesc. Apărîndu-și pămîntul cu prețul singelui și făcîndu-l roditor cu sudoarea frunții, românii l-au transformat în țară, de o parte și de alta a Carpaților — coloana vertebrală a teritoriului și a neamului românesc.

Spiritul gîndirii de amplă cuprindere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, excepționalele sale analize asupra trecutului nostru ne-au călăuzit să ne căutăm istoria la noi acasă, pornind de la condițiile de fapt ale fiecărei epoci de evoluție a meleagurilor strămoșești, și ne-au dat măsura clară și reprezentativă a vechimii acestei istorii.

Poporul român — se arată în opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a plămădit de-a lungul mileniilor în spațiul carpato-dunăreano-pontic ; în cele mai grele timpuri, strămoșii săi nu și-au părăsit pămîntul unde s-au născut, ci, înfrățindu-se cu el, cu munții și cîmpiile, cu rîurile și codrii falnici, au rămas neclintîți pe aceste meleaguri, apărîndu-și ființa, dreptul la existență liberă. Originea daco-romană și continuitatea existenței în aceeași arie teritorială constituie caracteristici fundamentale ale dezvoltării istorice a poporului român.

Pe temelia unității de civilizație, a unității etnice și lingvistice a geto-dacilor — ramura nordică a marelui neam al tracilor — în sec. I î.e.n. s-a clădit statul dac centralizat și independent de sub conducerea regelui Burebista, „cel dintîi și cel mai mare dintre regii din Tracia și stăpînitor al tuturor ținuturilor de dincolo și de dincoace de Dunăre“, cum se scrie în Decretul orașului Dionysopolis (sec. I î.e.n.).

După moartea lui Burebista, în fruntea poporului dac s-au aflat alți conducători iscusiți și demni de fapte mari, care au contribuit la propășirea Daciei, la apărarea ei împotriva expansiunii Imperiului roman, între care la loc de frunte se situează Decebal (87—106 e.n.). După cele două războaie daco-romane din anii 101—102 și 105—106 și cucerirea unei părți a Daciei de către romani, în societatea dacică s-au produs modificări structurale, esențiale, în domeniul politic, economic, cultural, etnolingvistic și spiritual. După scrierile vremurilor respective, cercetările arheologice, datele științifice, în această perioadă s-a realizat simbioza daco-romană și a început formarea unui nou popor — poporul român — bazat pe cele mai înalte virtuți ale dacilor și romanilor.

După retragerea armatelor romane, în anul 271, din fața năvălirii populațiilor migratoare, noul popor în formare a rămas să-și apere glia și comunitatea de interese. Poporul român a dus o luptă îndrîjită și necurmată împotriva valurilor migratoare, pentru a-și apăra ființa, pentru a-și asigura continuitatea pe teritoriul în care s-a născut și dezvoltat. Invaziile populațiilor migratoare, jafu-

rile și fărâdelegile la care s-au dedat nu au putut clinti poporul român. Au trecut sute de ani în care s-a încheșat și cimentat comunitatea de interese economice, de teritoriu, de cultură și de limbă ale poporului român, s-au creat condiții pentru forme specifice de organizare politică.

Făurirea, în secolul al XIV-lea, a statelor feudale românești — Moldova, Țara Românească și Transilvania — a deschis o nouă epocă în istoria poporului român. Formarea și dezvoltarea principatelor române — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — au avut loc în condiții grele; ele au trebuit să-și mențină existența luptând împotriva dominației sau a tendințelor de dominație a trei mari imperii — Imperiul otoman, Imperiul habsburgic și Imperiul țarist. Deși țările române au existat timp îndelungat ca state feudale separate, aceasta n-a afectat unitatea etnică a poporului român, exprimată în comunitatea de limbă și cultură. Între ele au existat în permanență strinse legături politice, economice, spirituale, de organizare internă (domnia, dregătoriile, justiția, armata, alte instituții feudale), acestea fiind, în linii mari, identice sau asemănătoare. Legăturile stabilite între cele trei țări românești evidențiază nu numai necesitatea frontului comun împotriva agresiunii externe ci, mai ales, dorința permanentă de unire într-un singur stat al tuturor românilor.

În lupta pentru apărarea ființei proprii, pentru afirmarea identității sale, poporul român — relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu — a fost condus de o seamă de voievozi, ca: Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, care au dobândit strălucite victorii pe cîmpurile bătăliilor de apărare și au promovat o diplomatie înțeleaptă, contribuind la menținerea autonomiei statale a țărilor române. La factorii externi, care impuneau o astfel de politică, se adaugă cu greutatea cuvenită, hotărîtoare, factorii interni — economici, sociali și spirîtuiali.

Interdependența politică, diplomatică, etnică și culturală a principatelor române reprezintă o realitate esențială, o constantă a istoriei poporului român de-a lungul evului mediu. Toți acești factori, economici, politici și spirîtuiali, obiectivi și subiectivi, au constituit tot atîtea premise ale unirii țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul în anii 1599—1600. Destrămată sub presiunea unor mari imperii, ideea unirii înfăptuite de Mihai Viteazul s-a transmis de la epocă la epocă, de la generație la generație, fiind o dominantă a gîndirii și acțiunii politice, diplomatice, militare și culturale ale marilor voievozi ce i-au urmat: Matei Basarab, Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino, Constantin Brîncoveanu, Gheorghe Rákóczi II ș.a.

În profundele transformări ce s-au petrecut pe plan general european în secolul al XVIII-lea, în mișcarea socială și în gîndirea politică innoitoare, principatele române au adus o contribuție originală. Mișcarea pentru emancipare și unitate națională a căpătat dimensiuni noi prin Școala ardeleană, ca și prin asociațiile culturale și politice din Moldova și Țara Românească. Revoluția populară condusă de Horia, Cloșca și Crișan din anul 1784 a fost un semn evident al vremurilor moderne, aducînd în scena social-politică a timpului prezența unei națiuni hotărîte să înlătore statutul politic de inferioritate impus de struciurile medievale.

Desfășurată în condiții complexe, revoluția de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, a marcat începutul epocii moderne în istoria României, punînd în evidență înaltele idealuri de unitate politică și neamîrnare. Ideile forță care au caracterizat și care s-au impus plenar în timpul pregătirii și desfășurării revoluției române de la 1848 au fost ideile de unitate și independență națională. Dezideratele fundamentale ale revoluției burghezo-democratice de la 1848 au devenit realitate prin actele de voință și acțiune unită ale națiunii române de

la 24 ianuarie 1859 cînd, prin unirea Moldovei cu Țara Românească s-au pus bazele statului național român modern, și de la 9 mai 1877, ziua proclamării independenței de stat a României, consfințită prin jertfa de sînge a ostașilor români în războiul ruso-româno-turc din 1877—1878.

Legitățile dezvoltării istorice impuneau cu stringență încheierea procesului de unitate național-statală a poporului român. Proclamarea independenței de stat a României a stimulat lupta pentru eliberare națională a teritoriilor românești aflate sub dominație străină. Desăvîrșirea unității statale era cauza generaiă a întregului popor român, a tuturor claselor și categoriilor sociale — burghezia, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea. În împrejurările internaționale, caracterizate de prăbușirea Imperiului țarist și a Imperiului austro-ungar, a triumfat lupta poporului român pentru realizarea în 1918 a statului național unitar.

Puternice lumini proiectează opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra fondului sănătos, popular, al istoriei noastre. Este reliefat, astfel, rolul țărânimii în evoluția poporului român. Țărânimia — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — „secole de-a rîndul a fost purtătoarea celor mai glorioase tradiții de luptă ale poporului nostru. În marile lupte purtate de-a lungul secolelor împotriva dominației străine, pentru neatîrnare și independență, pentru formarea națiunii române și a statului național român, țărânimia a avut un rol determinant. Îi găsim pe țărani încă în armatele lui Burebista, ale lui Mircea“, iar apoi în armatele lui Ștefan cel Mare, care a dus un mare număr de bătălii pentru neatîrnare. Îi găsim pe țărani în armatele lui Mihai Viteazul, care, cu aproape patru secole în urmă „a realizat pentru prima dată unirea românilor, a țărilor românești, într-un singur stat“. Toate marile momente ale edificării României moderne înscriu, de asemenea, participarea majoră, fundamentală a maselor țărânimii, începînd cu revoluția de la 1821, și terminînd cu desăvîrșirea statului național unitar român, în 1918.

Odată cu apariția pe arena istoriei a clasei muncitoare, luptele revoluționare, inclusiv ale țărânimii, au luat forme mai puternice, mai organizate, „ceea ce — după cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut să crească rolul și forța acestor două clase în întreaga viață politică și socială a țării, în dezvoltarea și transformarea României“.

Indemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu de a concepe procesul istoric ca o rezultantă complexă, firească a evoluției societății românești în ansamblul său, conferă adevăratele fundamente ale înțelegerii apariției clasei muncitoare, a partidului său politic ca expresie obiectivă a realităților și cerințelor evoluției ascendente a poporului nostru. Istoria mișcării muncitorești, a partidului politic al muncitorinii române — afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu — este nemijlocit legată de dezvoltarea și lupta clasei muncitoare, de stadiile dezvoltării economice, politice, științifice și culturale a țării, de progresul forțelor de producție, de acțiunea legilor sociale obiective, desemnîndu-se ca parte intrinsecă a istoriei naționale. Președintele României arată, în această privință, că „apariția și afirmarea mișcării noastre revoluționare, muncitorești, socialiste își are originea în viața și lupta clasei muncitoare, născîndu-se în strînsă legătură cu dezvoltarea forțelor de producție, a clasei muncitoare din România“.

Făurirea partidului politic al clasei muncitoare din România, în 1893 — rezultat nemijlocit al dezvoltării societății românești, al existenței obiective a clasei muncitoare — a reflectat dezvoltarea proletariatului, creșterea rolului său în cadrul societății românești. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat acest proces în însuși miezul său, în magistrala Expunere la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 cînd, referindu-se la crearea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, arăta că aceasta „a constituit un moment important

în organizarea politică a clasei muncitoare, în creșterea rolului ei în viața socială și politică a României“. Partidul a purtat pecetea realităților sociale și naționale în care s-a creat și a acționat, a dezideratelor acestui popor. Ceea ce i-a conferit posibilitatea de a se afirma, de a conduce clasa muncitoare la îndeplinirea misiunii sale istorice a fost tocmai capacitatea sa de înțelegere profundă — în lumina ideilor socialismului științific — a coordonatelor istoriei patriei, a realităților concrete, specifice, social-economice și politice naționale, pentru că el vine din întreagă această istorie, din suferințele și speranțele poporului, din misiunea și rolul istoric al clasei muncitoare.

Născut din realitățile generate de ansamblul contextului economico-social și politic al țării partidul clasei muncitoare a înscris pe steagul său de luptă soluționarea problemelor mari izvorite din condițiile concrete interne, din necesitățile dezvoltării României pe calea progresului material și social. Ancorat în realitățile românești, cu conștiința că felul și rezultatele sale „atrnă de condițiile reale ale țării noastre“, partidul muncitorilor din România — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — „și-a spus cuvântul față de toate marile problemele care frământau societatea românească din acea vreme, luând poziție și preconizând soluții în conformitate cu interesele de clasă, cu aspirațiile revoluționare ale proletariatului“.

Firul evoluției organizatorice și politico-ideologice a partidului clasei muncitoare este descifrat cu obiectivitate, reliefându-se și greutățile întâmpinate datorită regimului politic existent, dar și unor confuzii, limite și inconsecvențe care au determinat în sinul partidului muncitoresc frământări și convulsii pînă la dezorganizarea sa ca partid politic centralizat. O idee esențială, subliniată în repetate rânduri de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, este aceea că în ciuda acestui fapt mișcarea noastră muncitorească a avut un caracter unitar, a cunoscut o permanentă ascendență politico-ideologică, continuînd să fie o prezență activă în viața social-politică a țării. Cristalizarea coordonatelor esențiale ale evoluției mișcării muncitorești și-a aflat o elocventă ilustrare în anii de luptă condusă de Partidul Comunist Român.

Partidul Comunist, apreciat drept „continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare făurit în 1893, a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior, în noile condiții ale dezvoltării României, lupta de eliberare socială și națională, marcînd un moment de răscruce în dezvoltarea României.

În anii 1921—1944 scena politică a țării a fost puternic dominată de mișcarea revoluționară a proletariatului care, în frunte cu partidul comunist, a reușit să concentreze în jurul său un larg evantai de forțe sociale și politice care, prin lupta lor au orientat pe un nou făgaș dezvoltarea țării. Nevoit să activeze timp de două decenii în ilegalitate, Partidul Comunist Român a desfășurat o amplă activitate de mobilizare a celor mai largi categorii sociale la luptă sub lozincile sale revoluționare, afirmîndu-se ca „organizatorul și conducătorul tuturor luptelor revoluționare ale oamenilor muncii“.

În repetate rânduri, secretarul general al partidului a făcut numeroase aprecieri și reevaluări asupra unor importante aspecte ale activității Partidului Comunist Român.

Partidul Comunist Român a militat cu consecvență pentru definirea liniei politice generale, a strategiei și tacticii sale, fundamentate pe realitățile și problemele țării, pe necesitățile luptei maselor, ale procesului general revoluționar. Această muncă politico-ideologică se baza pe îndelungata experiență a mișcării noastre muncitorești și socialiste, dar presupunea eforturi și căutări superioare, care să dea răspunsuri corespunzătoare noii etape de dezvoltare a țării. De

aceea, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, această latură fundamentală a activității Partidului Comunist s-a constituit într-un proces laborios, deosebit de fecund, dar în nici un caz liniar, care s-a definitivat în învingerea multor dificultăți și chiar erori sau confuzii.

Preocuparea permanentă a Partidului Comunist de a găsi căile și metodele corespunzătoare în vederea raliei tuturor forțelor sociale revoluționare în jurul liniei sale politice a fost dominată de lupta pentru realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare a frontului unic muncitoresc. „P.C.R. — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — a desfășurat o activitate multilaterală și susținută pentru unirea în lupta împotriva regimului burghez a tuturor forțelor muncitorești, democratice și patriotice — în primul rând pentru întărirea unității de acțiune a clasei muncitoare în frontul unic al comuniștilor și socialiștilor“. Ca urmare a acestei activități complexe a Partidului Comunist, a acțiunii celorlalte forțe politice muncitorești, a tendinței spre unitate, atât de specifică evoluției istorice a proletariatului român, s-a realizat în aprilie 1944 Frontul Unic Muncitoresc. Subliniind semnificația acestui eveniment tovarășul Nicolae Ceaușescu releva că el „a avut o importanță deosebită și a grăbit procesul de unire a tuturor forțelor democratice“ în vederea înfăptuirii revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

Întreaga operă teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu dă expresia imperativului de a situa cercetarea și promovarea istoriei la nivelul măreției faptelor și adevărurilor trecutului nostru de glorie, de a milita cu toată energia și forța împotriva tendințelor de falsificare și denaturare a adevărului obiectiv al realității vieții, de a nu tolera stagnarea, rutina, dogmatismul, de a renunța la ceea ce se dovedește perimat, pentru a face loc noului autentic, izvorit din cercetări aprofundate și din interpretări întemeiate științific. Spiritul creator propriu secretarului general al partidului a impulsionat și impulsionează permanent noi căutări, abordarea și rezolvarea unor probleme noi, îmbogățirea teoriei revoluționare în toate domeniile, inclusiv al istoriei.

Abordând problemele nemijlocite și stringente ale istoriei, secretarul general al partidului a formulat o serie de cerințe menite a da exegezelor și promovării istoriei înălțimea și valoarea pe care acest domeniu trebuie să le atingă. Departe de a constitui o investigație cu caracter strict documentar a trecutului — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, istoria este și trebuie să fie, în bună măsură, așa cum confirmă viața, și o știință a prezentului. Ea oferă concluzii și învățăminte despre marile procese ale dezvoltării societății, ale existenței popoarelor de-a lungul timpului, punând în evidență atât ceea ce a fost valoros, progresist și a servit mersului înainte al societății, cât și piedicile ridicate de-a curmezișul evoluției și care au costat scump umanitatea, au întârziat progresul unor națiuni. Rezultatele cercetărilor istorice — relevă secretarul general al partidului — sînt de natură să ajute omenirea contemporană să înțeleagă mai bine legile obiective care guvernează societatea, necesitatea de a acționa în spiritul cerințelor progresului. De asemenea, istoria este chemată să sprijine, prin concluziile sale, perfecționarea organizării societății de azi, relațiile dintre state și națiuni, conc lucrarea pașnică dintre toate popoarele planetei noastre.

Pornind de la strinsa interdependență și unitate dialectică dintre politica internă și externă, dintr-o evenimentele internaționale și realitățile interne, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă că cercetarea istorică trebuie să contribuie la înțelegerea profundă a intensei activități desfășurate pe plan extern de Partidul Comunist Român, de Republica Socialistă România. În acest sens, — arată secretarul general al partidului nostru — o importanță deosebită are relevarea politicii de întărire a prieteniei și colaborării României cu toate țările socialiste,

de dezvoltare a relațiilor pe tărîm politic, economic, tehnic-științific și cultural, în scopul propășirii fiecărei țări în parte, al sporirii forței și prestigiului socialismului în lume.

Opera teoretică a secretarului general al Partidului, a cărei sevă izvorăște din glorioasa istorie a poporului român a constituit și constituie pentru istorici un înalt exemplu de abordare riguros științifică a trecutului și prezentului patriei, un viguros îndemn la realizarea de sinteze care să exprime istoria poporului, să slujească la făurirea omului nou și a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Unindu-și glasul cu întregul popor, cercetătorii din domeniul științelor sociale, istoricii, exprimă cu prilejul acestor aniversări înaltul lor omagiu conducătorului partidului și țării.

Vocația universalității

TEOFIL BĂLAJ

S-a vorbit și se va mai vorbi încă multă vreme despre unul din marile adevăruri ale istoriei noastre, poate cel mai simplu de reținut pentru străini, adevărul că poporul român a avut parte, de-a lungul existenței sale de două ori milenare, în momentele hotărîtoare pentru destinul său, de contribuția unor personalități care au știut să-i întrupeze în cel mai înalt grad aspirațiile și tăria, găsind drumul cel mai drept — chiar și atunci cînd acesta nu a fost și cel mai ușor — către împlinirea mai binelui țării.

Acest adevăr și-a pus pecetea privilegiată și pe pagina de istorie pe care o scrie astăzi poporul român.

Succesele importante obținute de România modernă în construirea bazei materiale a socialismului, politica externă activă și realistă, promovarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, și a legăturilor multilaterale cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealinate, cu popoarele care au pășit pe calea propășirii economico-sociale de sine stătătoare, extinderea raporturilor de colaborare și cooperare cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, activitatea susținută pe care o desfășoară în organizațiile internaționale, participarea consecventă și responsabilă la dezbaterile tuturor problemelor majore ale contemporaneității, vizitele efectuate în alte țări și numeroasele întîlniri de la București ale tovarășului președinte Nicolae Ceaușescu cu eminente personalități ale vieții publice internaționale, au contribuit în mod constant și firesc la mai buna cunoaștere a realității românești și la creșterea prestigiului Republicii Socialiste România în lume.

Răspunzînd unui interes mereu mai larg al opiniei publice internaționale față de realitățile noastre mai vechi sau mai recente, în ultimii ani au fost organizate peste hotare numeroase acțiuni complexe — atît în cadrul oficial pe care îl oferă documentele de colaborare economică, tehnică, cultural-artistică și științifică existente în prezent cu peste 140 de țări, cit și în afara acestora, dar în același spirit al necesității unei mai bune cunoașteri reciproce, al întăririi încrederii și cooperării.

În mod firesc, dezvoltarea multilaterală a României moderne a sporit și condițiile necesare unei creșteri potențiale a contribuției sale la crearea și schim-